

Asia: VN/24207/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotuksen suoja-aika, jona aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi / The proposed term of protection during which a residence permit of an employee who has become unemployed could not be withdrawn

Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suoja-ajan etsiä uusi työpaikka?

Does the proposed regulation provide a sufficiently long term of protection for holders of work-based residence permits to find a new job?

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta pitää esitettyjä suoja-aikoja liian lyhyinä. Olemme erittäin huolissamme luonnoksessa esitettyjen toimien vaikutuksista kansainvälisiin osaajiin ja Suomen houkuttelevuuteen opiskelumaana.

Kolme ja usein myös kuusi kuukautta ovat liian lyhyet suoja-ajat etsiä uusia työpaikka. Rekrytointiprosessit ovat Suomessa usein yli kolmen kuukauden mittaisia sekä monivaiheisia myös erityisasiantuntija-alojen ulkopuolella. AkavaWorksin (2024) selvityksen mukaan tarkasteluvälillä 2013–2022 vain noin puolet työttömistä työnhakijoista Suomessa työllistyi alle kolmessa kuukaudessa. Tulos oli samansuuntainen koulutustasosta huolimatta.

Kansainvälisillä osaajilla on myös ylimääräisiä haasteita, jotka vaikeuttavat uuden työpaikan saantia. Heillä on vähemmän suomalaisia verkostoja, joita hyödyntää työnhaussa, ja vähemmän työpaikkoja tarjolla, joihin heidän kielitaitonsa riittää. Lisäksi kansainväliset osaajat kohtaavat yhä syrjintää työmarkkinoilla, joka heikentää heidän mahdollisuuksiaan päästä edes työhaastatteluihin.

Esitetyt suoja-ajat eivät huomioi suhdannemuutoksia tai edes kalenterivuoden aikana esiintyviä eroja työnhaussa ja rekrytoinnissa. Taantuman tai kesäkuukausien aikana työllistyminen on hankalaa: työpaikkoja on vähemmän tarjolla ja rekrytointiprosessit pitkittyvät. Työllistyminen on erityisen haastavaa ulkomaan kansalaisille kesäaikana verrattuna Suomen kansalaisiin. Aikavälillä 2013–2023 huhtikuussa työttömäksi jääneistä ulkomaan kansalaisista noin 60 % oli työttömänä yhä heinäkuussa AkavaWorksin selvityksen mukaan.

Kuuden kuukauden suoja-aika ei tulisi koskemaan kansainvälisiä opiskelijoita sekä tutkijoita, joka ovat olleet Suomessa joko opiskelu- ja tutkimusperusteisella oleskeluluvalla tai myöhemmin oleskeluluvalla työnhakua tai yritystoiminnan aloittamista varten. Suomalaisesta korkeakoulusta valmistunut on voinut olla Suomessa useamman vuoden ja työskennellyt, mutta silti saada vain kolmen kuukauden suoja-ajan siirtyessään työntekijän oleskeluluvalle. Tämä ei tue kansainvälisten opiskelijoiden sekä tutkijoiden Suomeen asettautumista. Kuuden kuukauden suoja-ajan pitäisi koskea muitakin oleskelulupia kuin vain työnteon perusteella myönnettyjä oleskelulupia.

Ehdotetut suoja-ajat vähentävät Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien parissa eikä kannusta kansainvälisiä opiskelijoita työllistymään Suomeen. Kun oleskeluluvan voi menettää lyhyen työttömyysjakson takia, vaikka olisi ollut Suomessa useamman vuoden opiskelijana tai tutkijana, moni kansainvälinen osaaja todennäköisemmin valitsee vakaammat olosuhteet toisessa maassa. E2 - tutkimuksen (2023) mukaan vain 43 % kansainvälisistä tutkinto-opiskelijoista suunnitteli jäävänsä Suomeen opintojen jälkeen. Melkein puolet kyselyyn osallistuneista kansainvälisistä opiskelijoista mainitsi, että vaikeus löytää työpaikkaa haittaa Suomeen asettautumista ja jäämistä. Moni vastavalmistunut työllistyy ensin lyhytaikaisiin määräaikaisiin tehtäviin, joka lisää työllistymisen epävarmuutta. Hallituksen esitys ajaa pois Suomessa jo asuvia kansainvälisiä osaajia, jolloin menetetään arvokasta osaamista. Tämä on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa korostetaan työperäisen maahanmuuton tärkeyttä talouskasvun turvaamiseksi.

Suomella olisi mahdollisuus parantaa pitovoimatekijöitään ja tarjota parempia suoja-aikoja kuin kansainvälisistä osaajista kilpailevat muut maat. EU-direktiivi linjaa vain minimitasosta, joten Suomella on mahdollisuus linjata asiasta suotuisammin, kuten esimerkiksi Tanskassa ja Norjassa, joissa on mahdollista saada työnhakuviisumi kuudeksi kuukaudeksi. Hallitukselta tarvitaan toimia, jotta Suomessa jo olevat osaajat, kuten kansainväliset tutkinto-opiskelijat, haluavat ja pystyvät jäämään Suomeen töihin. Vaikeuttamalla kansainvälisten osaajien mahdollisuuksia rakentaa elämänsä täällä, hallituksen esitys pahentaa työvoimapulaa ja heikentää talouskasvua.

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka / Employer's obligation to notify when the employee's work ends and the related threat of sanction

**Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
Is the proposed time limit of 7/10 days for notifications sufficient?**

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta pitää esitettyjä ilmoittamisen määräaikoja liian tiukkoina. Ehdotus lisää byrokratiaa ja yritysten hallinnollista taakkaa. Tämä voi heikentää työnantajien halua palkata kansainvälisiä osaajia. Nykyisessä laissa on kirjattu riittävästi työnantajan ilmoittamisvelvollisuudesta, eikä sitä ole tarvetta tiukentaa.

Onko voimassa olevan sanktiosääntelyn (esim. ulkomaalaislain 186-189 §, rikoslaki) soveltaminen riittävää ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä?

Is the application of the current regulation on sanctions (e.g. sections 186-189 of the Aliens Act, Criminal Code) sufficient for cases where the duty to notify has been neglected?

-

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

-

Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus / Extension of the right to work to sectors suffering from labour shortages and the authorisation to issue decrees

Mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Possible comments on the proposed regulation

-

Muuta lausuttavaa esityksestä / Other comments on the proposal

Mahdolliset muut huomiot esityksestä

Possible other comments on the proposal

-

Kymäläinen Mikko
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta - Tiia Niemi